

Posten ska inte vara censor

YTTRANDEFRIHET

■ Posten AB har inte förstått sin centrala samhällsfunktion. Det enda som minner om arvet efter Axel Oxelstiernas skapelse från 1636 är kronan över det stiliserade posthornet i företagets logotype.

Att staten valt att lägga verksamheten i ett aktiebolag kan i och för sig diskuteras. Men det verkligt illavarslande är att inte bara formen utan att även drivkrafterna hos ett privatägt företag inympats, slagit rot och blivit ledstjärnan i denna för landet och yttrandefriheten så viktiga del av infrastrukturen.

Hör här:

"Om Posten tvingas distribuera oadresserade försändelser med uppenbart brottsligt eller på annat sätt mycket stötande innehåll riskerar detta att leda till omfattande negativ publicitet som skadar Postens varumärke och renommé. Detta skulle i förlängningen vara skadligt för Postens affär och lönsamhet..."

Och:

"Posten behöver kunna hindra spridningen av [...] uppenbart brottsligt material i annat än opinionsbildande politiskt material – annars kan det leda till en oacceptabel arbetsmiljö för våra brev-bärare."

Det är ingen hejd på problemen:

"En utökad distributionsplikt skulle även kunna leda till negativa konsekvenser för Postens affär och lönsamhet genom att efterfrågan på våra tjänster sjunker."

Marknadstänkandet genomsyrar Postens yttrande över förslaget att de som driver postverksamhet med tillstånd från staten inte ska få en utökad skyldighet att distribuera skrifter och tekniska upptagningar på grund av deras innehåll.

Tankarna i Yttrandefrihetskommitténs förslag (SOU 2012:55) är att den som bedriver postverksamhet med tillstånd från staten aldrig ska kunna vägra distribuera material med visst innehåll och därmed i realiteten få avgöra vad som ska få spridas till allmänheten. Spridningen av skrifter är en central del av yttrandefriheten. Men det är också sannolikt den svagaste länken mellan den som yttrar sig och mottagaren. Det har statsmakterna genom historien också insett och det är oftast

FOTO MATS RAMKVIST

Drivkrafterna hos ett privatägt företag har antagits av Posten, enligt Nils Funcke.

Ett sätt att markera och få Posten AB att förstå sin centrala roll i samhällsbygget och demokratin vore att låta offentlighetsprincipen gälla för verksamheten och ge de anställda meddelarskydd."

Håller du med?

Kommentera texten på Journalisten.se

här de satt in stöten för att stoppa misshagliga yttranden.

Under andra världskriget användes metoden för att komma åt tidningar som inte levde upp till kravet på andlig neutralitet. Transportförbudet drabbade bland andra Ture Nermans antinazistiska veckotidning *Trots Allt!* Men det saknas inte exempel från senare år. Nationaldemokraterna drabbades 2002 av just Posten AB som vägrade distribuera partiets valmanifest eftersom innehållet ansågs strida mot Postens "produktvillkor". Ett exempel som rör spridningen på internet är när den grundlagsskyddade SD-kurirens och Sverigedemokraternas webbplats stängdes våren 2006 efter att utrikesministern agerat.

Postens yttrande över förslaget att utöka distributionsplikten till att inte bara omfatta adresserade försändelser utan även masskorsband är visserligen undertecknad av bolagets chefsjurist. Men kravet på lönsamhet och god avkastning poängteras så hårt att det verkar skrivet av en marknadsansvarig. I yttrandet lyser ett tydligt samhällsansvar med sin frånvaro. Posten månar mer om att anställda inte ska känna sig kränkta än om yttrandefriheten.

Visserligen säger sig bolaget kunna gå med på en utökad plikt att distribuera politiska partiers oadresserade försändelser, så kallade masskorsband. Men för ideella organisationer som till exempel miljöorganisationer

och andra som vill skapa opinion med masskorsband vill Posten ha fria händer att utifrån egna värderingar vägra sprida sådant som bolaget anser är "brottsligt" eller "stötande". Den lille censorn tittar fram och ikläder sig rollen som åklagare, domstol och verkställare.

Det finns sannolikt ingen väg tillbaka till att Posten AB med sin VD åter blir en myndighet med en Generaldirektör som arbetar under myndighetsansvar. Det är heller inte nödvändigt.

Men Posten bör påminnas om vad kronan i loggan betyder. Ett sätt att markera och få Posten AB att förstå sin centrala roll i samhällsbygget och demokratin vore att låta offentlighetsprincipen gälla för verksamheten och ge de anställda meddelarskydd.

Posten liksom i vart fall samtliga övriga 43 statligt helägda bolag med omkring 100 000 anställda bör åter föras in under offentlig insyn. Det finns all anledning att behandla statliga bolag på samma sätt som kommunala och landstingsägda.

Posten AB söker abdikera från sin centrala samhällsroll när det vill ställa upp egna kriterier för vad som ska få distribueras som masskorsband. Det är något som ska vara förbehållet lagstiftaren när det gäller företag som bedriver postverksamhet med tillstånd.

Tänker inte Posten om bör företaget av anständighet lägga av sig kronan.

NILS FUNCKE